

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

C a r o l i n e K e p n e s

TU

Traducere din limba engleză de
ANCA ZAHARIA

P A S S P O R T
H E R G B E N E T

2017

1

TU intri în librărie și îți ții mâna pe ușă cât să te asiguri că nu se trănțește. Zâmbești, rușinată că ești o fată drăguță, unghiile tale nu au oja și pulovărul tău cu anchior e bej, și e imposibil să-mi dau seama dacă porți sutien, deși nu cred că porți. Ești atât de curată, încât pari murdară și-ți murmuri primul cuvânt înspre mine – bună! – când majoritatea doar ar trece pe lângă mine, dar nu tu, în jeanșii tăi roz lejeri, un roz spumos din *Charlotte's Web*¹, și de unde ai apărut tu?

Ești clasică și compactă, mica mea Natalie Portman cam pe la finalul filmului *Closer*, când arată strălucitor și a terminat-o cu băieții răi și se întoarce în America. Ai venit la mine, în sfârșit, într-o zi de marți, la ora 10.06 dimineța. În fiecare zi fac naveta la această librărie din Lower East Side de acasă, din Bed-Stuy. Închid, în fiecare zi, fără a găsi pe cineva care măcar să-ți semene. Uită-te la tine, cum te naști azi în lumea mea. Tremur și aș lua un Ativan², dar le am jos și nu vreau să iau Ativan. Nu

1. Carte pentru copii scrisă de E. B. White și apărută în română în 2017 cu titlul *Pânza Charlottei* (n.tr.).

2. Lorazepam, medicament eliberat cu prescripție medicală ce dă dependență, folosit în tratarea anxietății, pentru insomnie, epilepsie ori atacuri de panică (n.tr.).

vreau să mă liniștesc. Vreau să fiu aici în totalitate, să te văd cum îți rozi unghiile fără oja și cum îți întorci capul spre stânga, nu, muști degetul mic, îți dilați ochii, spre dreapta, nu, respingi biografiile, dezvoltare personală (slavă Domnului) și încetinești când ajungi la ficțiune.

Da.

Te las să dispari după teancuri – Ficțiune F–K – și nu ești nimfa nesigură standard care caută un Faulkner pe care nu-l va termina niciodată, nu-l va începe niciodată; Faulkner care se va întări și se va pietrifica, dacă ar putea să se pietrifice cărțile de pe noptiera ta; Faulkner venit să-ți convingă aventurile de o noapte că vorbești serios când juri că nu faci niciodată așa ceva. Nu, tu nu ești ca celelalte fete. Nu-l expui pe Faulkner, și jeanșii tăi atârână lejer, și ești prea sărutată de soare pentru Stephen King și prea puțin la modă pentru Heidi Julavits, și pe cine, pe cine o să cumperi? Strănuți sonor și îmi imaginez ce zgomot faci când ai orgasm.

— Sănătate!, strig.

Chicotești și strigi înapoi, excitato:

— Și ție, amice.

Amice. Flirtezi, iar dacă aș fi genul de dobitoc care postează pe Instagram, aș fotografia plăcuța cu F–K și-aș filtra-o în draci, iar dedesubt aș scrie:

„F–K da, am găsit-o.“

*Calmează-te, Joe. Nu le place când un tip e prea insistent, îmi reamintesc. Slavă Domnului că vine un client și e greu să-i scanez previzibilul Salinger – dar oricum, mereu e greu să fac asta. Tipul ăsta are, cât?, 36 de ani și abia acum citește *Franny and Zooey*? Să fim serioși. N-o va citi. E doar acoperire pentru cărțile de Dan Brown pe care le are-n fundul coșului. Lucrează într-o librărie*

și vei vedea că majoritatea oamenilor din lumea asta se simt vinovați pentru că sunt cine sunt. Pun în sacoșă mai întâi Dan Brown, ca și cum ar fi porno cu copilași, și-i zic că *Franny and Zooey* e de căcat, iar el dă din cap și tu încă ești în zona F-K pentru că-ți văd pulovărul bej printre teancurile de cărți. Dacă te ridici puțin mai sus, o să-ți văd abdomenul. Dar nu te vei ridica. Apuci o carte și te așezi pe culoar și poate că vei sta aici toată noaptea. Poate că va fi ca-n *Where the Heart Is*, filmul cu Natalie Portman adaptat după cărțile de Billie Letts – peste medie pentru genul ăsta de mizerie – și te voi găsi aici în miez de noapte. Doar că tu nu vei fi însărcinată și eu n-o să fiu bărbatul blând din film. Mă voi apleca și voi spune:

— Scuzați-mă, domnișoară, dar am închis.

Iar tu te vei uita în sus și vei zâmbi:

— Ei bine, eu nu sunt deloc închisă.

O răsuflare.

— Sunt larg deschisă. Amice.

— Hei, zice tipul cu Salinger-Brown.

Încă e aici? Încă e aici.

— Pot primi și bonul?

— Îmi cer scuze.

Îmi smulge bonul din mână. Nu mă urăște. Se urăște pe sine. Dacă oamenii s-ar putea descurca cu dezgustul față de sine, serviciile pentru clienți ar fi mai lejere.

— Știi ceva, copile? Trebuie să-ți revii. Lucrezi într-o librărie. Nu faci tu cărțile. Nu scrii tu cărțile și, dacă ai fi fost bun la citit, probabil n-ai mai fi lucrat într-o librărie. Așa că șterge-ți mutra asta critică și urează-mi să am o zi bună.

Omul ăsta ar putea spune orice pe lumea asta și pentru mine tot ar rămâne cel care cumpără rușinat Dan Brown.

Acum apari cu zâmbetul tău intim de Portman, l-ai auzit pe nenorocit. Te privesc. Te uiți la el, iar el încă se uită la mine, așteptând.

— Să aveți o zi frumoasă, domnule, spun și el știe că nu vorbesc serios, urăște faptul că are nevoie de platitudini de la un străin. După ce pleacă, pentru că știu că tu auzi, strig:

— Să te bucuri de acel Dan Brown, nenorocitul!

Tu te apropii, râzând, și slavă Domnului că e dimineață, aici e gol dimineata și nimeni nu ne stă în cale. Îți pui coșul cu cărți pe tejghea și spui obraznic:

— Acum o să mă judeci și pe mine?

— Ce căcăcios, nu?

— Eh, probabil era doar într-o stare proastă.

Ești o dulceață. Vezi doar ce e mai bun în oameni. Mă completezi.

— Păi, zic și știu că ar trebui să tac și vreau să tac, dar tu mă faci să vreau să vorbesc, tipul ăsta e motivul pentru care acel blockbuster n-ar fi trebuit să existe.

Mă privești. Ești curioasă și eu vreau să aflu totul despre tine, dar nu pot întreba pur și simplu, așa că încă vorbesc.

— Toată lumea se străduiește mereu să fie mai bună, să slăbească două kilograme, să citească cinci cărți, să meargă la muzeu, să cumpere un CD cu muzică clasică și să-l asculte și să-i placă. Când ceea ce vor ei de fapt este să mănânce gogoși, să citească reviste, să cumpere albume pop. Vreo carte? Dă-le dracului de cărți. Ia-ți un Kindle. Știi de ce are Kindle atât de mult succes?

Râzi și îți scuturi capul și mă asculți chiar și atunci când oamenii s-ar retrage ca să se uite-n telefon. Ești frumoasă și mă întrebi:

— De ce?

— Îți spun eu de ce. Internetul ți-a adus în casă pornografia...

Tocmai am spus *pornografie*, ce prost, dar tu încă ascuți, ce păpușă ești!

— Și nu a mai fost nevoie să ieși din casă pentru a o obține. Nu a mai trebuit să ai contact vizual cu tipul de la magazin care acum știe că-ți place să privești cum sunt plesnite fetele. Contactul vizual e ceea ce ne menține civilizați.

Ochii tăi sunt migdalați și eu continui.

— Descoperiți.

Nu porți inel de căsătorie și eu continui.

— Umani.

Tu ești răbdătoare și eu ar trebui să tac, dar nu pot.

— Și Kindle-ul, Kindle-ul scoate toată integritatea din citit, ceea ce e exact ce a făcut internetul cu pornografia. Controlul și echilibrul au dispărut. Poți citi Dan Brown în public și în privat în același timp. E sfârșitul civilizației. Dar...

— Întotdeauna e un „dar“, spui tu și aș putea paria că provii dintr-o familie de oameni sănătoși și iubitori care se îmbrățișează mult și care cântă împreună în jurul unui foc de tabără.

— Dar fără locuri din care să cumperi filme sau albume, totul se reduce la cărți. Nu mai sunt magazine cu video-uri, așa că nu mai sunt tocilari care să lucreze acolo și să-l citeze pe Tarantino și să se contrazică în legătură cu Dario Argento și care să-i urască pe oamenii care închiriază filme cu Meg Ryan. Acest act, această interacțiune dintre vânzător și cumpărător, e cea mai importantă stradă cu două benzi pe care o avem. Și nu poți eradica pur și

simplicu străzile cu două benzi fără să ai efecte adverse, știi?

Nu știi dacă știi, dar tu nu-mi spui să mă opresc din vorbit așa cum fac alții uneori și dai din cap.

— Hmm.

— Vezi, magazinul de muzică a fost marele egalizator. Le-a dat tocilarilor putere – *Ce, chiar cumperi Taylor Swift?* – chiar dacă toți tocilarii ăia se duceau acasă și se masturbau uitându-se la Taylor Swift.

Încetează să tot spui Taylor Swift. Râzi cu mine sau de mine?

— Oricum, spun eu, și mă opresc dacă-mi spui să o fac.

— Oricum, spui și tu, și vrei să termin ce aveam de spus.

— Ideea e că să cumperi chestii e printre cele mai oneste lucruri pe care le poți face. Tipul ăla n-a venit aici să cumpere Dan Brown *sau* Salinger. Tipul ăla a venit aici pentru a se mărturisi.

— Ești preotul?

— Nu, eu sunt biserica.

— Amin.

Te uiți în coșul tău și eu par un singuratic bolnav, și mă uit și eu în coșul tău. Telefonul tău. Tu nu-l vezi, dar eu da. E spart. E într-o husă galbenă. Asta înseamnă că ai grijă de tine doar când ești dincolo de izbăvire. Pariez că iei zinc abia în a treia zi de răceală. Îți iau telefonul și încerc să fac o glumă.

— Ai furat ăsta de la tipul de mai devreme?

Îți iei telefonul și te înroșești.

— Eu și telefonul ăsta... spui tu. Sunt o mămică rea.

Mămică. Ești obscenă, chiar ești.

— Nah.

Zâmbești și în mod clar nu porți sutien. Scoți cărțile

din coș și pui coșul pe podea și te uiți la mine ca și cum ar fi imposibil să critici vreodată ceva din ce faci. Sfârcurile ți se ridică. Nu le acoperi. Observi bomboanele Twizzler de lângă casa de marcat. Arăți spre ele, flămândă.

— Pot?

— Da, spun, și deja te servesc.

Ridic prima ta carte, *Impossible Vacation* de Spalding Gray.

— Interesant, zic, cei mai mulți oameni îi înțeleg monologurile. Asta e o carte grozavă, dar nu e o carte care să se cumpere des, mai ales nu de către femei tinere care nu par să contemple la sinucidere, dată fiind soarta autorului.

— Ei, uneori doar vrei să mergi acolo unde e întunericul, știi?

— Da, spun. Da.

Dacă am fi adolescenți, te-aș putea săruta. Dar stau pe o platformă din spatele unei tejghele, purtându-mi numele pe o insignă și suntem prea bătrâni ca să fim tineri. Mișcările de noapte nu funcționează dimineața, iar lumina se scurge înăuntru prin ferestre. N-ar trebui ca librăriile să fie întunecate?

Notă pentru sine: spune-i domnului Mooney să ia jaluzele. Draperii. Orice.

Ridic a doua ta carte, *Desperate Characters*, scrisă de una dintre autoarele mele preferate, Paula Fox. E un semn bun, dar s-ar putea să o cumperi doar pentru că ai citit pe vreun blog cretin că e bunică biologică a lui Courtney Love. Nu pot fi sigur că ai ajuns să cumperi Paula Fox pentru că ai ajuns la ea pe calea corectă, dintr-un eseu de Jonathan Franzen.

Bagi mâna în portofel.

— E cea mai tare, nu-i așa? Mă ucide că nu e mai cunoscută, chiar dacă Franzen e entuziasmat de ea, știi?

Mulțumesc lui Dumnezeu, zâmbesc.

— *The Western Coast.*

Îți ferești privirea.

— Încă n-am ajuns acolo.

Mă uit la tine și-ți ridici mâinile, te predai.

— Nu mă împușca.

Chicotești și-mi doresc ca sfârcurile tale să fie în continuare tari.

— Voi citi cândva *The Western Coast*, iar *Desperate Characters* am citit-o de un catralion de ori. Asta e pentru un prieten.

— A-ha, zic și mi se aprind luminile roșii de pericol. Pentru un prieten.

— Probabil e o pierdere de timp. Nici măcar n-o să o citească. Dar măcar așa vinde autoarea încă un exemplar, nu?

— Adevărat.

Poate că e fratele tău sau tatăl tău sau un vecin homosexual, dar știu că e *un prieten* și mă înfig în calculator.

— Costă 31,51.

— Sfinți bani. Vezi, de asta sunt Kindle-urile cele mai tari, spui în timp ce bagi mâna în portofelul tău Zuckerman rozaliu ca un purcel și-mi înmânezi cardul, chiar dacă văd acolo suficienți bani pentru a plăti cash.

Vrei ca eu să-ți știu numele și eu nu-s nebun, așa că-ți întorc cardul pe partea cealaltă și liniștea dintre noi devine tot mai zgomotoasă și de ce nu am pus niște muzică azi și nu mă pot gândi la nimic de spus.

— Poftim.

Și îți ofer bonul fiscal.

— Mulțumesc, șoptești tu. Țsta e un magazin super. Semnezi, iar numele tău e Guinevere Beck. Numele tău e poezie și părinții tău sunt niște căcați, probabil, ca majoritatea părinților. *Guinevere*. Serios acum.

— Îți mulțumesc, Guinevere.

— Mi se spune Beck. Guinevere e prea lung și ridicol, știi?

— Ei bine, Beck, arăți diferit față-n față. De asemenea, *Midnite Vultures* e super.

Îți iei sacoșa cu cărți și nu întrerupi contactul vizual pentru că vrei să vezi că mă vezi că te vezi.

— Chiar așa, Goldberg.

— Nah, sunt doar Joe. Goldberg e destul de lung și ridicol, știi?

Râdem și știu că și tu ai vrut să-mi afli numele la fel de mult pe cât mi-am dorit eu să-l află pe al tău.

— Sigur nu vrei să iei *The Western Coast* cât ești încă aici?

— Știu că sună nebunesc, dar o păstrez. Pentru lista mea pentru azil.

— Vrei să spui lista cu chestii de făcut în viața asta?

— Oh, nu, aia e cu totul altceva. Lista pentru azil e o listă cu chestii pe care vrei să le citești sau să le vezi când ajungi la azil. Cea cu lucrurile de făcut pe parcursul vieții e mai mult așa... vizitează Nigeria, sari dintr-un avion. Lista pentru azil e mai mult așa, citește *The Western Coast* și uită-te la *Pulp Fiction* și ascultă cel mai nou album de la Daft Punk.

— Nu mi te pot imagina într-un azil.

Roșești. Ești Charlotte's Web³ și eu te-aș putea iubi.

3. Extract de cannabis produs în SUA (n.tr.).

Respect pentru oameni și cărți

— Nu-mi urez să am o zi frumoasă?

— Să ai o zi frumoasă, Beck.

Zâmbești.

— Mulțumesc, Joe.

N-ai venit aici pentru cărți, Beck. Nu era nevoie să-mi pronunți numele. Nu era nevoie să-mi zâmbești sau să mă asculți sau să mă înțelegi. Dar ai făcut-o. Semnătura ta e pe bon. Nu a fost o tranzacție cu bani gheață și nu a fost un card privat. A fost totul real. Îmi apăs degetul pe cerneala udă de la bonul tău și scrisul cu Guinevere Beck îmi pătează acum pielea.